

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja

Druk nr 32
Warszawa, 22 listopada 2019 r.

Panie i Panowie Posłowie
na Sejm
Rzeczypospolitej Polskiej

Uprzejmie przekazuję wniesiony w VIII kadencji w dniu 13 maja 2016 r. na podstawie art. 118 ust.2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 2, art. 4 ust. 3 i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli, a także na podstawie art. 32 ust. 1 regulaminu Sejmu, **obywatelski projekt ustawy**

- o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw.

Projekt ustawy został wniesiony zgodnie z postanowieniami art. 7 ust. 2, art. 9 ust. 2 oraz art. 10 ust. 2 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli.

Do reprezentowania Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej – na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli – został wskazany Pan Władysław Marcin Kosiniak-Kamysz, a jako osoba uprawniona do jego zastępstwa w pracach nad projektem ustawy wskazana została Pani Andżelika Anna Moździanowska.

MARSZAŁEK SEJMU

(-) Elżbieta Witek

USTAWA

z dnia 2016 r.

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 748) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 24a dodaje się art. 24b w brzmieniu:

„Art. 24b. 1. Ubezpieczeni, którzy nie osiągnęli wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1a pkt 26-85 i ust. 1b, mogą przejść na emeryturę, jeżeli mają okres składkowy wynoszący co najmniej 40 lat.

2. Przy obliczaniu okresów składkowych stosuje się przepisy art. 87 ust. 3 i 4.

3. Emeryturę oblicza się zgodnie z art. 26.

4. Przy ustalaniu podstawy obliczenia emerytury dla osoby, która miała ustalone prawo do emerytury częściowej na podstawie art. 26b, nie uwzględnia się kwot zwiększeń składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego określonego w art. 173-175, uzyskanych w wyniku waloryzacji kwartalnej, o której mowa w art. 25a, przeprowadzonej w celu obliczenia tych emerytur.

5. Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.), podstawę obliczenia emerytury pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

6. Emeryturę ustaloną w kwocie niższej niż określona w art. 85 ust. 2, w tym także emeryturę ustaloną wraz ze zwiększeniem, o którym mowa w art. 26a, podwyższa się do tej kwoty z urzędu, a jeżeli jej wypłata była wstrzymana – po wznowieniu wypłaty.

7. Podwyższenie, o którym mowa w ust. 6, podlega refundacji z budżetu państwa.”;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustawę z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, ustawę z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

2) w art. 25 ust. 1a i 1b otrzymują brzmienie:

„1a. Przy ustalaniu podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, dla osoby, która miała ustalone prawo do emerytury na podstawie art. 24b lub art. 26b, nie uwzględnia się kwot zwiększeń składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego określonego w art. 173-175, uzyskanych w wyniku waloryzacji kwartalnej, o której mowa w art. 25a, przeprowadzonej w celu obliczenia tych emerytur.

1b. Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 24b, 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.”;

3) w art. 108 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Jeżeli po dniu, od którego przyznano emeryturę określoną w art. 24, 24a lub art. 24b, emeryt podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, wysokość świadczenia ulega ponownemu ustaleniu w sposób określony w ust. 2.

2. Emerytury obliczone według zasad określonych w art. 26 powiększa się o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24, 24a i 24b, i zwaloryzowanych zgodnie z art. 25 przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem ust. 4 i 5.”;

4) art. 183a otrzymuje brzmienie:

„Przepisów art. 183 nie stosuje się do emerytur przyznanych ubezpieczonym, którzy prawa do emerytury nabyli na podstawie art. 24b, 50a lub 50e.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015 r. poz. 704.) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 19a dodaje się art. 19b w brzmieniu:

„Art. 19b. Ubezpieczonym, którzy nie osiągnęli wieku emerytalnego określonego w art. 19 ust. 1a i ust. 1b, przysługuje emerytura rolnicza, jeżeli podlegali ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres wynoszący co najmniej 40 lat, z uwzględnieniem art. 20.”;

2) w art. 28 ust. 11 otrzymuje brzmienie:

„11. W przypadku, gdy rencista lub emeryt uprawniony do emerytury z art. 19 ust. 1 lub z art. 19b prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy, wypłata nie ulega zawieszeniu.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 989, 1289 i 1717 oraz z 2015 r. poz. 238) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 100d ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku złożenia przez członka otwartego funduszu wniosku o przyznanie emerytury, o której mowa w art. 24b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, lub art. 26b tej ustawy, po ustaleniu, że ubezpieczony spełnia warunki do przyznania tej emerytury, Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiadamia otwarty fundusz o złożeniu wniosku i o obowiązku przekazania całości środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu na fundusz emerytalny FUS.”;

2) art. 111d otrzymuje brzmienie:

„Art. 111d. Otwarty fundusz, po poinformowaniu przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych o obowiązku przekazania środków zgromadzonych na rachunku członka otwartego funduszu na fundusz emerytalny FUS w związku ze złożeniem przez członka otwartego funduszu wniosku o przyznanie emerytury, o której mowa w art. 24b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, lub art. 26b tej ustawy, przekazuje na rachunek wskazany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych środki zgromadzone na rachunku członka otwartego funduszu odpowiadające wartości umorzonych jednostek, o których mowa w art. 100d ust. 2.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121 i 689) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 22a ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„ 1. W przypadku złożenia przez członka otwartego funduszu emerytalnego wniosku o przyznanie emerytury, o której mowa w art. 24b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, lub art. 26b tej ustawy, po ustaleniu, że ubezpieczony spełnia warunki do przyznania tej emerytury, Zakład zawiadamia otwarty fundusz emerytalny o złożeniu wniosku i o obowiązku przekazania całości środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na fundusz emerytalny FUS.

2. Kwotę środków, o której mowa w ust. 1, oraz kwotę zewidencjonowaną na subkoncie, o którym mowa w art. 40a, ewidencjonuje się na koncie ubezpieczonego na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego zostanie przyznana emerytura, o której mowa w ust. 1.”;

2) w art. 40 ust. 1c otrzymuje brzmienie:

„1c. Na koncie ubezpieczonego ewidencjonuje się także informacje o zwaloryzowanej wysokości składek podlegających odprowadzeniu do otwartego funduszu emerytalnego lub zewidencjonowaniu na subkoncie, o którym mowa w art. 40a:

1) w przypadku ubezpieczonych, o których mowa w ust. 1 pkt 1, należnych za okres do dnia złożenia wniosku o emeryturę określoną w art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz w art. 24b i 26b tej ustawy lub nabycia prawa do emerytury, jeżeli złożenie takiego wniosku nie jest wymagane - nieopłaconych lub niezidentyfikowanych do tego dnia, także wówczas gdy nie uległy one przedawnieniu;

2) w przypadku ubezpieczonych, o których mowa w ust. 1 pkt 2, opłaconych lub zidentyfikowanych po dniu złożenia wniosku o emeryturę określoną w art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz w art. 24b i 26b tej ustawy lub nabycia prawa do emerytury, jeżeli złożenie takiego wniosku nie jest wymagane.”;

3) w art. 40e w ust. 4 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) złożenia wniosku o emeryturę, o której mowa w art. 24b lub o emeryturę z tytułu osiągnięcia wieku, o którym mowa w art. 24 ust. 1b i 26b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.”.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

Uzasadnienie

Jednym z podstawowych założeń reformy systemu emerytalnego z 1999 r. było przywrócenie systemowi charakteru ubezpieczeniowego, a więc doprowadzenie do sytuacji, w której świadczenia będą przyznawane z powodu spełnienia ryzyka ubezpieczeniowego, tj. dożycia określonego w przepisach wieku emerytalnego lub niemożności wykonywania dalszego zatrudnienia z powodu niezdolności do pracy, spowodowanej stanem zdrowia. Do najważniejszych wprowadzonych w życie regulacji należy zaliczyć likwidację w powszechnym systemie emerytalnym przywilejów tzw. branżowych oraz wydłużanie okresu aktywności zawodowej osób pracujących, poprzez wprowadzenie nowej formuły obliczania świadczenia emerytalnego oraz stopniowe, rozłożone w czasie podnoszenie i zrównanie wieku emerytalnego dla kobiet i mężczyzn do poziomu 67 lat. Porządkując ubezpieczenie emerytalne, kierowano się zasadą równego traktowania ubezpieczonych płacących jednakową składkę na ubezpieczenie emerytalne (taki sam wymiar świadczenia za taką samą procentowo składkę).

Ze względu na konieczność zapewnienia wypłat emerytur w sytuacji przewidywanych niekorzystnych zmian demograficznych, powodujących problemy z finansowaniem świadczeń w przyszłości, sposób naliczania świadczeń zmieniono na taki, w którym wysokość emerytury zależy od wpłaconego kapitału składkowego w czasie aktywności zawodowej ubezpieczonych. W nowym systemie na wysokość przyszłej emerytury wpływa kilka istotnych czynników, do których należy zaliczyć:

- długość stażu ubezpieczeniowego oraz wysokość zarobków przed dniem 1 stycznia 1999 r. (co ma odzwierciedlenie w wysokości kapitału początkowego),
- liczbę przepracowanych lat oraz wysokości zarobków po dniu 31 grudnia 1998 r. (co odzwierciedla kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na indywidualnym koncie ubezpieczonego),
- wysokość wskaźników waloryzacji składek i kapitału początkowego (dotychczasowych i przyszłych),
- wiek przejścia na emeryturę (z uwagi na tzw. średnie dalsze trwanie życia stosowane przy obliczeniu emerytury).

Nowa formuła ustalania wysokości świadczenia emerytalnego w silny sposób promuje dłuższe pozostawanie na rynku pracy i późniejsze przechodzenie na emeryturę. Uzależnia ona bowiem wysokość świadczenia od wielkości zgromadzonego przez ubezpieczonego na

indywidualnym koncie kapitału oraz przewidywanego dalszego trwania życia w wieku przejścia na emeryturę. A zatem w sposób oczywisty dłuższe pozostawanie na rynku pracy sprzyja zwiększeniu zgromadzonego kapitału, co w sposób istotny przekłada się na wysokość świadczenia. Zreformowany system emerytalny wprowadził bodziec ekonomiczny do kontynuowania pracy, również po osiągnięciu wieku emerytalnego, ponieważ każdy rok kontynuacji pracy wpływa na zwiększenie emerytury.

Stopniowe wydłużanie okresu pracy zawodowej i opłacania składek, stało się jedynym sposobem na uzyskanie wyższej emerytury. Już obecnie widać różnice w wysokości średnich emerytur przyznawanych i obliczanych wg nowych oraz starych zasad (z tzw. częścią socjalną i kwotą bazową). Przyznawana wg nowych zasad emerytura jest średnio o prawie 40% niższa od emerytury obliczonej wg starych zasad. W 2013 r. osoby, korzystające jeszcze z zasad tzw. starego systemu przechodziły na emeryturę średnio w wieku 59 lat, a przeciętne ich świadczenie wynosiło ok. 3000 zł. Natomiast, osoby, którym przyznano emeryturę wg nowych zasad były średnio w wieku 59,7 lat (kobieta – 59,4 lat a mężczyzna 60,1 lat), a przyznana przeciętna emerytura wyniosła ok. 1850 zł. W 2014 r. osoby, korzystające jeszcze z zasad tzw. starego systemu przechodziły na emeryturę średnio w wieku 58 lat, a przeciętne ich świadczenie wynosiło 3 182,24 zł. Osoby, którym przyznano emeryturę wg nowych zasad były średnio w wieku 60,8 lat (kobieta – 59,9 lat a mężczyzna 62,2 lat), a przyznana przeciętna emerytura wyniosła 1 975,53 zł.

Różnica w wysokości emerytur z tzw. starego systemu i nowego będzie zwiększać się wraz ze spadkiem udziału zwaloryzowanego kapitału początkowego w zewidencjonowanym kapitale ogółem. Dla kolejnych przechodzących na emeryturę roczników dłuższa aktywność zawodowa oznaczać będzie relatywnie wyższe świadczenie, ze względu na fakt, że na jego wysokość wpływa nie tylko wyrażony stażem pracy i opłaconymi składkami wkład ubezpieczonego do systemu (wzrost licznika w formule emerytalnej), ale również dalsze trwanie życia (późniejsze przejście na emeryturę obniża mianownik formuły emerytalnej).

W sytuacji jednak, gdy o wysokości przyszłej emerytury decyduje zebrany kapitał i przewidywany okres dalszego trwania życia (zgodnie z nową formułą ustalania wysokości świadczenia emerytalnego), wiek emerytalny ma ważne, ale dodatkowe znaczenie. Kwestią kluczową jest, aby przez okres aktywności zawodowej, tak kobieta, jak i mężczyzna, mieli

możliwość osiągnięcia przychodów i z tego tytułu odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne, do co najmniej określonego ustawą z dnia 11 maja 2012 r.², wieku emerytalnego.

Stąd też, nie odstępując od sukcesywnego podnoszenia wieku emerytalnego, który wynosić będzie docelowo 67 lat (w 2020 r. dla mężczyzn i w 2040 r. dla kobiet), proponuje się wprowadzić możliwość skorzystania z prawa do emerytury przez osoby, które legitymują się co najmniej 40-letnim okresem opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne. Po spełnieniu powyższego warunku (okres aktywności zawodowej ≥ 40 lat) moment przejścia na emeryturę będzie decyzją ubezpieczonego, zależną od jego sytuacji dochodowej, rodzinnej i zawodowej. W gestii osoby ubezpieczonej będzie więc decyzja, czy korzystając, po przepracowaniu minimum 40 lat, osoba ta chce mieć niższą emeryturę i pobierać ją przez dłuższy okres, czy wyższą, lecz pobieraną krócej. Należy przypomnieć, że obecnie funkcjonujące rozwiązanie w postaci emerytury częściowej, wypłacanej w wysokości 50% kwoty emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obliczonej na dzień ustalenia prawa do emerytury częściowej, tj. dla wieku co najmniej 62 lata w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn, pod warunkiem posiadania długoletniego stażu pracy, wynoszącego 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn, nie spełnia w pełni oczekiwań osób z długoletnim okresem składkowym, które z różnych przyczyn muszą zakończyć swoją aktywność zawodową.

Biorąc pod uwagę, że do stażu uprawniającego do przejścia na emeryturę bez względu na wiek zaliczane będą wyłącznie okresy składkowe, proponowane rozwiązanie dotyczyć będzie osób, które rozpoczęły pracę w młodym wieku (ok. 20 lat) i w całym okresie zatrudnienia miały krótkie okresy absencji chorobowej czy braku pracy. Proponowane rozwiązanie powinno stworzyć silny bodziec do aktywności zawodowej w celu możliwości uzyskania wymaganego okresu składkowego, uprawniającego do skorzystania z prawa do emerytury bez względu na wiek, będąc jednocześnie swoistym zabezpieczeniem na wypadek utraty pracy.

Podobne rozwiązania funkcjonują w większości innych państwa Unii Europejskiej, z tym, że dodatkowo określony jest wiek, w którym można skorzystać z prawa do emerytury z tytułu długoletniego stażu ubezpieczonego.

² o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 637)

Austria	mężczyźni: 65 lat kobiety: 60 lat	62 lata	-
Belgia	65 lat	61 lat	39 lat
		60 lat	40 lat
Bulgaria	mężczyźni: 63 lata i 8 miesiące kobiety: 60 lat i 8 miesięcy	10 lat i 6 miesięcy (mężczyźni) lub 12 lat i 6 miesiące (kobiety) przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego	10 lat
		7 lat i 6 miesięcy (kobiety) lub 5 lat i 6 miesięcy (mężczyźni) wcześniej	15 lat
Chorwacja	mężczyźni: 65 lat kobiety: 61 lat	mężczyźni: 60 lat	35 lat
		kobiety: 56 lat	31 lat
		mężczyźni i kobiety*: 60 lat *od 01.01.2014 r.	41 lat
Cypr	65 lat	63 lata	-
Czechy	mężczyźni: 62 lata i 8 miesiące kobiety: od 61 lat i 8 miesiące do 67 lat i 8 miesiące*	3 lata	30 lat
	(*w zależności od liczby wychowywanych dzieci)	przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego	
Dania	65 lat	-	-
Estonia	mężczyźni: 63 lata	3 lata	-
	kobiety: 62 lata i 6 miesięcy	przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego	
Finlandia	65 lat	-	-

Francja	<p>1) dla osób urodzonych przed 01.07.1951 – 60 lat; 2) dla osób urodzonych w 1955 roku i później – 62 lata - jeśli osiągnięto pełny okres stażu ubezpieczeniowego</p> <p>3) dla osób urodzonych przed 01.07.1951 – 65 lat; 4) dla osób urodzonych w 1955 roku i później – 67 lata - jeśli nie osiągnięto pełny okres stażu ubezpieczeniowego</p>	<p>między 56 a 60 rokiem życia</p> <p>w zależności od roku urodzenia, chwili rozpoczęcia aktywności zawodowej, długości okresu ubezpieczenia i ilości opłaconych składek</p>	-
Niemcy	67 lat	63 lata	45 okresów składkowych
Grecja	<p>1) 67 lat (przy 15 latach stażu) 2) 62 lata (przy 40 latach stażu)</p>	62 lata	28 lat i 9 miesięcy
Węgry	<p>1) dla osób urodzonych przed 1952: 62 lata 2) dla osób urodzonych w 1957 roku i później: 65 lat</p>	-	-
Irlandia	66 lat	-	-
Włochy	mężczyźni: 66 lat i 3 miesiące kobiety: 63 lata i 9 miesięcy	63 lata i 3 miesiące	20 lat
Łotwa	62 i 3 miesiące	2 lata przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego	30 lat
Litwa	mężczyźni: 63 lata kobiety: 61 lat	5 lat przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego	30 lat
Luksemburg	65 lat	60 lat lub 57 lat	40 lat
Malta	1) osoby urodzone przed 1952: 61 lat mężczyźni i 60 lat kobiety	dla osób urodzonych przed 01.01.1952 r. - brak	-
	2) osoby urodzone w latach 1952-1955: 62 lata 3) osoby urodzone w latach	dla osób urodzonych w latach 1952-1961: 61 lat	35 lat

	1956-1958: 63 lata 4) osoby urodzone w latach 1959-1962: 64 lata 5) osoby urodzone po 1962 roku: 65 lat	dla osób urodzonych od dnia 01.01.1962: 61 lat	40 lat
Portugalia	66 lat	55 lat	30 lat
Rumunia	mężczyźni: 65 lat kobiety: 59 lat i 10 miesięcy	5 lat przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego	8 lat
Słowacja	62 lata	2 lata przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego	15 lat
Słowenia	65 lat	60 lat	40 lat
Hiszpania	1) 65 lat (przy 35 latach i 6 miesiącach stażu) 2) 65 lat i 2 miesiące (przy mniej niż 35 latach i 6 miesiącach stażu).	2 lata przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego	35 lat
		4 lata przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego	33 lata
Szwecja	od 61 do 67 lat	-	-
Holandia	65 lat i 2 miesiące	-	-
Wielka Brytania	mężczyźni: 65 lat kobiety: 60 lat. *Od 2010 roku stopniowo wzrasta wiek emerytalny dla kobiet do osiągnięcia 65 lat w 2018 roku.	-	-

Opracowano na podstawie danych z systemu Mutual Information System on Social Protection (MISSCOS), www.missoc.org, dostęp: 05.06.2015.

W projekcie ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw proponuje się wprowadzenie możliwości przejścia na emeryturę dla osób posiadających co najmniej 40-letni okres składkowy oraz zmiany dostosowujące obecne przepisy do proponowanego rozwiązania.

Prawo do emerytury miałyby osoby, które posiadają okres składkowy, wynoszący co najmniej 40 lat opłacania składki na ubezpieczenie emerytalne od podstawy wymiaru nie niższej od kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników (art. 1 pkt 1). Przy obliczaniu

okresów składkowych stosowana będzie obecna zasada, wynikająca z art. 87 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748), polegająca na tym, że miesiące, w których składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe były obliczone od podstawy wymiaru niższej od kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników, są uwzględniane w części odpowiadającej proporcji tej podstawy do kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Przy ustalaniu podstawy obliczenia emerytury dla osoby, która miała ustalone prawo do emerytury częściowej, nie będzie uwzględniać się kwot zwiększeń składek na ubezpieczenie emerytalne i kapitału początkowego, uzyskanych w wyniku waloryzacji kwartalnej (art. 1 pkt 1). W projekcie ustawy proponuje się zmniejszenie podstawy obliczenia emerytury o kwotę stanowiącą sumę wcześniej pobieranych emerytur (w wysokości brutto), np. emerytury wcześniejszej, emerytury z Karty Nauczyciela, emerytury częściowej). Analogiczne zasady stosowane będą w przypadku ustalania podstawy wymiaru emerytury, po osiągnięciu wieku emerytalnego, określonego w art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 1 pkt 2). Zasada ta jest identyczna jak obecnie funkcjonująca w przypadku składania wniosku o emeryturę, po osiągnięciu wieku emerytalnego i wcześniejszego pobierania świadczenia.

Wysokość emerytury stanowić będzie równowartość ilorazu podstawy jej obliczenia (kwoty zwaloryzowanych i zewidencjonowanych składek na koncie osoby ubezpieczonej) i średniego dalszego trwania życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego. W przypadku, gdy wysokość obliczonej emerytury będzie niższa od minimalnej, gwarantowanej przez państwo, wysokość ta podwyższona zostanie do wysokości gwarantowanej, a podwyższenie refundowane będzie ze środków z budżetu państwa (art. 1 pkt 1). W przypadku kontynuowania aktywności zawodowej i opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, wysokość emerytury będzie ustalana ponownie (art. 1 pkt 3). Emerytura będzie podlegać obecnym zasadom zmniejszania i zawieszenia wypłaty świadczenia.

Możliwość uzyskania prawa do emerytury, po spełnieniu określonych projektowaną ustawą warunków, wymaga odpowiedniego dostosowania wszystkich unormowań, zawartych w ustawie o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych³ oraz w ustawie o systemie

³ Ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. z 2013 r. poz. 989, z późn. zm.)

ubezpieczeń społecznych⁴, które regulują tzw. suwak bezpieczeństwa, czyli procedurę sukcesywnego przenoszenia środków z otwartego funduszu emerytalnego, w okresie 10 lat przed osiągnięciem wieku emerytalnego (art. 3 i art. 4). Złożenie wniosku o emeryturę rozpocznie procedurę informowania OFE przez ZUS o obowiązku przekazania całości środków zgromadzonych na rachunku w OFE na fundusz emerytalny FUS, przekazania tych środków oraz zewidencjonowania ich wartości na koncie ubezpieczonego w ZUS, na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego zostanie przyznana emerytura.

Analogiczną możliwość, prawa do emerytury, dla osób, które posiadają 40 letni okres ubezpieczenia emerytalno-rentowego, przewiduje projektowana zmiana ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych⁵ (art. 2).

Zgodnie z obecnym stanem prawnym – do 31 grudnia 2017 r. - rolnik, który nie osiągnął powszechnego wieku emerytalnego, podwyższanego systematycznie do 67 lat, ma prawo do emerytury po osiągnięciu 55 lat życia – kobieta i 60 lat – mężczyzna, jeżeli podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat i zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. Wprowadzenie proponowanego rozwiązania, umożliwiającego uzyskanie emerytury rolnikom, którzy posiadają długi okres prowadzenia gospodarstwa rolnego oraz pracy w gospodarstwie rolnym bez konieczności oczekiwania na ukończenie podwyższonego wieku emerytalnego, z pewnością wpłynie na decyzje większości rolników, którzy będą mogli wcześniej przekazać gospodarstwa rolne w młodsze ręce, realizując w ten sposób jeden z elementów polityki rolnej państwa. Wypłata emerytury nie będzie podlegać zawieszeniu w przypadku, gdy emeryt prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu (art. 2 pkt 2). Jest to bardzo korzystne rozwiązanie dla osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników, gdyż ubezpieczony, który rozpoczął pracę w gospodarstwie rolnym w wieku 16 lat będzie mógł skorzystać w wieku 56 lat z prawa do emerytury (kobieta i mężczyzna). Dodatkowo wypłata emerytury nie będzie zawieszana, gdy działalność rolniczą emeryt będzie kontynuował z ubezpieczonym małżonkiem..

Proponuje się, by ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2017 r. (art. 5)

⁴ Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121, z późn. zm.)

⁵ Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015 r. poz. 704)

W ocenie projektodawcy przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej i nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

Szacunkowe skutki finansowe proponowanych rozwiązań

Zgodnie z szacunkami dokonanymi przez Kancelarię Prezydenta RP szacowane zwiększenie wydatków na emerytury oraz zmniejszenie wpływów z tytułu składek w wyniku wejścia w życie projektowanych zmian w ciągu najbliższych 4 lat przedstawia poniższa tabela:

Rok	Zwiększenie wydatków na emerytury	Zmniejszenie wpływów ze składek
	w procencie PKB	
2016	0,07%	0,02%
2017	0,12%	0,04%
2018	0,12%	0,04%
2019	0,11%	0,04%
	w mld zł	
2016	1,3	0,4
2017	2,4	0,8
2018	2,6	0,8
2019	2,5	0,9

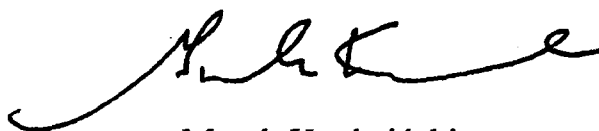
Powyższe szacunki zostały wykonane przy założeniu, że jedynie co czwarty uprawniony skorzysta z możliwości wcześniejszego przejścia na emeryturę.

POSTANOWIENIE NR 2
MARSZAŁKA SEJMU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
z dnia 16 lutego 2016 r.

**o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu Komitetu inicjatywy
ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach
z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw**

Na podstawie art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62 poz. 688 i z 2014 r. poz. 498) postanawiam o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu Komitetu inicjatywy ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw.

MARSZAŁEK SEJMU

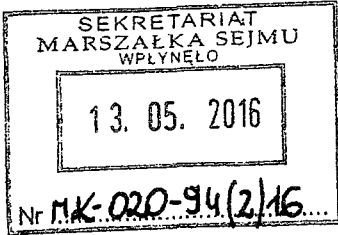
Marek Kuchciński

680

Warszawa, dnia 13 – 05 – 2016 r.

*Komitet inicjatywy ustawodawczej projektu ustawy
o zmianie ustawy o emeryturach i rentach
z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
oraz niektórych innych ustaw
ul. E. Ciołka 15, 01-445 Warszawa*

Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

ZAWIADOMIENIE

o wniesieniu projektu ustawy

Działając jako pełnomocnik **Komitetu inicjatywy ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw**, wypełniając dyspozycję zawartą w art. 10 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz.U.1999.62.688 z późn. zm) – wnoszę projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw¹⁾.

Jednocześnie załączam wykaz podpisów obywateli popierających projekt ustawy, tj. 115.695... podpisów złożonych na 12.080... kartach – obywateli mających prawo wybierania, popierających projekt ustawy, zawierający ich imiona, nazwiska, adresy zamieszkania oraz numery ewidencyjne PESEL, a także ich własnoręcznie złożone podpisy.

Do zawiadomienia dołączam niżej wymienione załączniki:

- projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw,
- Wykaz 115.695... podpisów, złożonych na 12.080... kartach – obywateli mających prawo wybierania, popierających projekt ustawy, zawierający ich imiona, nazwiska, adresy zamieszkania oraz numery ewidencyjne PESEL, a także ich własnoręcznie złożone podpisy.

Pełnomocnik Komitetu Inicjatywy ustawodawczej
projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach
z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw
Władysław Marcin Kosiniak-Kamysz
Władysław Marcin Kosiniak-Kamysz

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustawę z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, ustawę z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

**SZEF
KANCELARII SEJMU**

Warszawa, 25 maja 2016 r.

BPSP-020-2(3)/16

**Pan
Marek KUCHCIŃSKI
Marszałek Sejmu**

Uprzejmie informuję, iż po wniesieniu w dniu 13 maja 2016 r. do Marszałka Sejmu, przez Pełnomocnika Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, projektu ww. ustawy wraz z załączonym wykazem podpisów obywateli udzielających poparcia przedłożonemu projektowi, Biuro Prawne i Spraw Pracowniczych sprawdziło czy projekt jest tożsamy z projektem przyjętym przez Marszałka Sejmu postanowieniem z dnia 16 lutego 2016 r. oraz czy została złożona wymagana liczba podpisów.

Na podstawie § 8 ust. 1 i 2 zarządzenia Szefa Kancelarii Sejmu z dnia 25 września 2000 r. w sprawie określenia trybu postępowania w Kancelarii Sejmu dotyczącego inicjatywy ustawodawczej obywateli powołano zespół liczący do sprawdzenia prawidłowości złożonych podpisów. Zespół w dniach od 16 do 20 maja br. ustalił, że wykaz podpisów obywateli zawiera 12 287 stron znajdujących się w 25 teczkach, ogółem zweryfikowano 103 020 podpisów znajdujących się na pierwszych 11 000 stron (22 te czki), z których 102 193 uznano za złożone prawidłowo, natomiast 827 podpisów złożono wadliwie. Wobec powyższego uznać należy, że spełniony został wymóg złożenia co najmniej 100 000 podpisów osób udzielających poparcia projektowi ustawy.

Na podstawie przeprowadzonych czynności ustalono, iż projekt wraz z załączonymi wykazami podpisów został złożony w przewidzianym ustawą terminie, treść przedłożonego projektu nie została zmieniona w stosunku do projektu przyjętego przez Marszałka Sejmu w dniu 16 lutego 2016 r., a do projektu załączono wymaganą liczbę prawidłowo złożonych podpisów osób udzielających poparcia projektowi ustawy.

Przy sprawdzaniu prawidłowości udzielenia poparcia projektowi ustawy badano czy dostarczone wykazy podpisów spełniają wymogi zawarte w art. 9 ust. 2 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. z 1999 r. Nr 62, poz. 688 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, tj. czy zawierają: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania (ze wskazaniem nazwy miejscowości, nazwy ulicy, numeru domu oraz numeru

mieszkania), a także numer ewidencyjny PESEL i podpis osoby udzielającej poparcia projektowi ustawy. Ponadto sprawdzano, czy każda strona wykazu zawiera nazwę Komitetu oraz tytuł projektu ustawy, której obywatel udziela poparcia. Wobec powyższego, zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy, istnieje podstawa do skierowania projektu ustawy do pierwszego czytania w Sejmie i zawiadomienia o tym Pełnomocnika Komitetu.

Z wyrazami szacunku

Lech Czapla
Lech Czapla

Warszawa, dnia 06 – 06 – 2016 r.

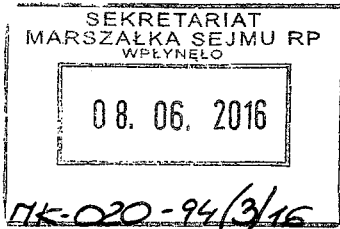
Komitet inicjatywy ustawodawczej projektu ustawy

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

oraz niektórych innych ustaw

ul. E. Ciołka 15, 01-445 Warszawa

Marek Kuchciński

Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Wiejska 4/6/8

00-902 Warszawa

Wypełniając dyspozycję zawartą w art. 14 ust. 1 *ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli* (Dz.U.1999 r. Nr 62, poz. 688 z późn. zm.) Komitet inicjatywy ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, uprzejmie informuje, iż komitet w pracach Sejmu i Senatu RP nad projektem *ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw*¹⁾, reprezentować będzie:

1. Władysław Marcin Kosiniak-Kamysz – pełnomocnik komitetu,

a w jego zastępstwie:

2. Andżelika Anna Możdżanowska – zastępca pełnomocnika komitetu,

Pełnomocnik Komitetu inicjatywy ustawodawczej
projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach
z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustawę z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, ustawę z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Warszawa, 6 lipca 2016 r.

BAS-WAPEiM-1445/16

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej: Władysław Kosiniak-Kamysz)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy przewiduje zmianę ustaw: z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 748, ze zmianami), z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2016 r. poz. 277), z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 291 i 615) oraz z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121, ze zmianami). Zmiana dotyczy przyznania ubezpieczonym, którzy nie osiągnęli ustawowego wieku emerytalnego, prawa do przejścia na emeryturę. Prawo to przysługiwałoby ubezpieczonym, którzy mają okres składkowy wynoszący co najmniej 40 lat. Prawo do przejścia na emeryturę uzyskałyby także osoby podlegające ubezpieczeniu społecznemu rolników, które nie osiągnęły ustawowego wieku emerytalnego, natomiast mają okres składkowy wynoszący co najmniej 40 lat.

Proponowana ustawa ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

W prawie Unii Europejskiej w dziedzinie świadczeń emerytalnych należy wskazać rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30.4.2004 r., str. 1, ze zmianami: Dz. Urz. UE

Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 5, str. 72) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009 r., str. 1, ze zmianami). Rozporządzenia nie regulują zagadnienia będącego przedmiotem proponowanej ustawy.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje kwestii zawartych w przepisach opiniowanego projektu.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

M. Warciński

Michał Warciński

Warszawa, 6 lipca 2016 r.

BAS-WAPEiM-1446/16

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej: Władysław Kosiniak-Kamysz) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt ustawy przewiduje zmianę ustaw: z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 748, ze zmianami), z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2016 r. poz. 277), z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 291 i 615) oraz z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121, ze zmianami). Zmiana dotyczy przyznania ubezpieczonym, którzy nie osiągnęli ustawowego wieku emerytalnego, prawa do przejścia na emeryturę. Prawo to przysługiwałoby ubezpieczonym, którzy mają okres składkowy wynoszący co najmniej 40 lat. Prawo do przejścia na emeryturę uzyskałyby także osoby podlegające ubezpieczeniu społecznemu rolników, które nie osiągnęły ustawowego wieku emerytalnego, natomiast mają okres składkowy wynoszący co najmniej 40 lat.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

M. Warciński

Michał Warciński